

1314 рр. члени ордену піддавалися арештам і жорстоким переслідуванням з боку римсько-католицької церкви, великих феодалів і королів, в результаті яких орден був скасований і розпущений татом Климентом V

Майже із самого заснування, орден тамплієрів був оточений таємничими та містичними легендами. Більшість з яких була пов'язана з тим, що орден довго займав Храмову Гору в Єрусалимі. Ходили чутки про реліквії, які члени ордену могли там знайти, такі як Святий Грааль, Ковчег Заповіту, або фрагменти справжнього хреста, на якому було розп'ято Ісуса Христа. Ще більше легенд ходило про багатства, заховані тамплієрами.

Андрієнко Володимир Валерійович,

курсант факультету підготовки фахівців для спеціальних підрозділів НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальноправової та гуманітарної підготовки факультету підготовки фахівців для спеціальних підрозділів НАВС **Чернявська Т.І**

ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ МА СОНСЬКОЇ ЛОЖІ В ЄВРОПІ

Формування масонського руху відбувалося в протиріччі часових поясів Середньовіччя та Нового часу. Відсутність достатньої кількості історіографічних джерел, що можуть надати змогу вивчити та проаналізувати етапи та характер становлення масонства, також заважає нам чітко встановити тип походження та перші організаційні утворення масонів. Витоки, становлення, діяльність - це все ще теорії, які поступово обростають новими фактами.

Проблематика масонського руху, як явища суспільного - реформаційні погляди на церковний устрій та віру взагалі, присутність в історії братства лінії ілюмінатів та розенкрейцерів, які в суспільній думці відзначалися як аморальні організації. Космополітичність масонства одна з його основних ознак. Утворення великої кількості лож в Європі характеризує явище масонського руху в історії як постійно діючу політичну організацію, що ніколи не залишалася осторонь суспільно-політичних процесів Європи та світу загалом. Знайшовши свій початок в Шотландії та Англії масонський рух розкинув свої ложі на території всієї Європи. Масонські ложі спочатку були ложами (цехами) будівельників, що займалися будівництвом храмів.

Назва масон та франкмасон походить від фр. Franc -маçon (у старофранцузькій masson, англ. freemason), вживається також буквальный переклад цієї назви — вільний каменярь , адже саме слово

масон означає «каменяр» або «муляр». З часом поряд зі справжніми будівельниками, так званими «оперативними масонами», в ложах стали з'являтися люди, які безпосередньо не будували церковні будівлі, але мали на меті будівництво духовного символічного Храму, їх стали називати «спекулятивними» (від англ. Speculativ e — «теоретичний», «гіпотетичний», «дослідницький»).

Первинною організацією в масонстві є ложа.

Перші масонські ложі були засновані в XVII столітті в Англії, організаційно масонство оформилося з виникненням першої Великої Ложі в 1717 році в Лондоні, що стала згодом Об'єднаною Великою Ложею Англії (ОВЛА) (UGLE — United Grand Lodge of England[^]ra.), і яку називають материнською для всього масонства.

Кожен масон має належати до певної ложі. Окремі Ложі об'єднуються у Велику Ложу (в деяких країнах Велика Ложа називається «Великий Схід»). Першою Великою Ложею була Об'єднана Велика Ложа Англії, яка створена шляхом об'єднання чотирьох лож у 1717 р. Крім того Великі Ложі мають свої власні Статути та Конституції.

За правилами регулярного масонства, на території однієї країни може діяти тільки одна Велика Ложа. В державах, які мають федеративний чи конфедеративний устрій, або якщо держава іншим чином складається з окремих «держав» (штатів, королівств), можуть існувати Великі Ложі для кожного суб'єкта федерації тощо. Так, наприклад, у США у кожному штаті діє окрема Велика Ложа, окремі великі ложі мають Англія та Шотландія. Але, наприклад, у Швейцарії, яка хоч і є конфедерацією, діє одна Велика Ложа для всіх кантонів. Кожною ложею керує Достойний Майстер, який обирається ложею, а Великою Ложею керує відповідно Великий Майстер.

Особливим різновидом лож є дослідницькі ложі (lodge of research), як наприклад, відома ложа Lodge Quatuor Coronati, No. 2076 (London, UK;) Діяльність таких лож спрямована на дослідження масонської історії, філософії, символізму тощо.

Масоном може стати віруючий повнолітній (зазвичай від 21 року) чоловік. Жінки не приймаються. Давня масонська традиція встановлює, що кандидат має бути людиною «вільною і доброї слави». У давнину, у середньовіччі, «бути вільним» розуміли буквально. Тепер це розуміють дещо ширше: масон повинен бути людиною самостійною і незалежною не тільки у матеріальному, але й духовному, інтелектуальному значенні, здатний самостійно мислити і приймати самостійні рішення. Кандидат має пройти численні перевірки і довести щирість свого бажання стати вільним муляром, готовність виконувати обов'язки, які покладаються на масона, прагнення до духовного та інтелектуального розвитку. За масонськими правилами, не може бути

прийнятий кандидат, який хоче вступити до братства, керуючись мотивами матеріальної вигоди, кар'єри, а також простою цікавістю.

Основний зміст масонської морально-етичної та філософської системи міститься в трьох основних ступенях або градусах, Учня, Підмайстра, Майстра (у деяких версіях це учень, товариш і майстер). Людина, що вступає в ложу, послідовно проходить ці ступені, як правило, з певним проміжком часу між присвоєнням кожної з них.

Базові елементи морально-етичної системи масонства містяться в 1-му ступені — ступені Учня, увагу посвячуваного звертають на необхідність поглибленого самопізнання, саморозвитку та самовдосконалення, роботи над собою і своїми недоліками. У 2-му ступені — ступені Підмайстра увагу посвячуваного звертають на навколишній світ, філософію його сприйняття, активність у ньому, зміст ступеня апелює до розуму людини, що проходить через неї.

Найбільш важливий і драматичний 3-й ступінь - ступінь Майстра присвячений тематиці смерті, його основою є історія про смерть Майстра Хірама -легендарного керівника будівництва Храму Соломона, вбитого трьома підмайстрами, незадоволеними їх становищем серед будівельників Храму. Майстер Хірам із легенди має прообраз в Біблії, Хірама — майстра міді або Хірама Абіфа, проте розповідь про його смерть має повністю масонське походження і не пов'язане з біблійним текстом.

Зміст трьох ступенів може відрізнитися в деталях у ложах різних країн та юрисдикцій (Великих Лож), ложах різних статутів, проте в цілому розподіл масонства на три градуси, легендарний зміст 3-го ступеня є традиційними, закріплюються стандартами регулярності і Ландмарками (правила на яких побудовано і яких дотримується масонство).

Як і у будь-якого ордену створеного за всю історію людства, масони мали свою таємницю, символіку та термінологію ордену.

Особливу цікавість представляє символіка масонства. Одним з основних символів - є «Всевидаще Боже око», вписане у трикутник — символ Трійці. За переконаннями масонів Всевидаще Око (або Промениста Дельта) — є знаком просвіти або принципу свідомості. Цей символ, який масони запозичили у християнстві, постійно є присутнім на всіх роботах ложі, на багатьох світових гербах та грошових купюрах

По своїй християнській суті, кожна деталь символу « Всевидоче Око» має своє значення: висок — символ прагнення до досконалості, рівень — символ рівності, косинець — символ врівноваженості і примирення незмінного прагнення до досконалості з реально досяжним, символ земного, циркуль — символ помірності і розсудливості, а також прагнення до вищого і духовного, кельма — символ зміцнення братерських зв'язків.

Описуючи в своїй роботі про історію масонів під час революції 1789 р. Лун Блан, який сам належав до масонів, з приводу символіки масонських лож, зазначав наступне:

«Всюди над престолом, де засідав голова кожної ложі, або майстер стільця, була зображена сяюча дельта, в середині якої єврейськими літерами було написано ім'я Єгови». Це ж підтверджує і антимасонський письменник А. Д. Філософів. «Перше, - говорить він, - що вражає кожного, що входить до масонської ложі - це ім'я Єгови, оточене променями і написане по-єврейськи над жертівником або тронем, до якого не колись має наблизитися, як пройшовши через два ступені, що означають екзотерическое (зовнішнє) і езотеричне (внутрішнє) масонство. Відомо, що франк-масони шотландського ритуалу прямо визнають себе служителями Єгови і це не як Бога Християнського, а як бога іудейського, що звільняє їх від нових обов'язків, що накладаються вченням Христовим».

Кожній ложі присвоюється особлива назва, на честь людей, які відзначилися великими чеснотами, в пам'ять міфічних божеств і в пам'ять особливо шанованих масонами символів.

Роботами вільні каменярі називають вчинення різних обрядів, як то: прийом в орден профанів і подальші посвячення в більш високі, ступеня а також прагнення до власного просвіти та удосконалення.

Сходом називається вище управління: «Бо схід край обрання», звідки з сивої давнини «вливалася вища мудрість».

Масонство являє собою як би піраміду в три головних поверхи.

В основі знаходиться блакитне масонство (учні, підмайстри і майстри) - сво го роду депо, з якого вибираються ті, з кого складається вища масонство; тут проходиться стаж і отримується масонська Формування і зв'язку, необхідні для поширення масонства.

Вище стоїть масонство високих ступенів, які незважаючи на свою назву все ж служать тільки початком для передачі і зв'язку.

На вершині піраміди коштує вища інтернаціональне масонство, де починається непроникна таємниця. Таким чином про таємної організації масонства переважна більшість масонів не має жодного уявлення.

Альберт Пайк, масон високого посвячення, великий командор однієї юрисдикції масонства шотландського обряду С. Ш. Америки, у своїй книзі: «Вчення і догмати стародавнього і прийнятого шотландського обряду масонства», пише:

«Блакитні або сині ступеня масонства є «тільки зовнішнім двором або передпокою храму». Частина символів показується там присвяченому, але його навмисно, помилковими поясненнями, змушують помилятися.

В Україну масонство проникає наприкінці 18 сторіччя. Основні шляхи проникнення масонства в Україну проходили через Польщу,

Росію та безпосередньо із західноєвропейських держав. У зв'язку з чим Галичина та Правобережжя перебували під впливом польських масонів, а Лівобережжя та Слобожанщина — російських.

В Могильові-Подільському 3 січня 1776 року — заснована ложа російським масоном — Райналд Шварц.

Першу масонську Ложу безсмертя утворено у Києві у 1784 році. На кінець 18 ст.- початку 19 ст. масонські ложі діяли в Харкові, Одесі, Кременчуці, Житомирі, Полтаві, Львові, Самборі, Дубно, Вишневці на Волині. Особливо масонський рух посилювався після війни 1812 року. До складу масонських лож входили головним чином елітні верстви населення, насамперед представники дворянської аристократії, офіцери.

Однак, по своїй суті масонство не належить ні до якої країни, його не можна назвати ні французьким, ні шотландським, ні американським, ні українським, тому тільки, що воно там існує. Воно одне і всевітнє. Воно має багато центрів своєї діяльності, але в той же час має один центр єдності. Мріючи про всевітнє братерство, пише Соколовська, - масони бажають бачити свій орден поширеним по всій землі. «Ложі - це світ». Згідно з цими принципами основи устрою є загальними для всього братства.